

Dato: 26. november 2025

Fra/til:

09:30-11:00

Referent: Maria Krekling

Møteleder: Søyland

Saksnr.: 25/2193

Til stede: Gimming, Huus, Solberg, Kinn, Thune, Ødegård, Ledsaak, Nærland, Hobbesland,
Langødegård, Søyland, Bergset, Oftedal, Krekling

Fastsettelse av kvoter for ku- og geitemelk i 2026

Fastsettelse av forholdstall for kumelk i 2026

Tine SA (heretter Tine) redegjorde for status for leveranser inneværende år, samt prognoser for leveranser og prognosert markedsbetrev i 2026.

I henhold til tilførsels- og etterspørselsprognoser utarbeidet av Norsk Melkeråvare i november, er forventet leveranse i 2025 på 1 530 mill. liter. Industriens etterspørsel inkl. nødvendig lageroppbygging i 2025 er estimert til 1 470 mill. liter. Reguleringslagrene av pulver og ost er høye, mens de som følge av eksport er noe lavere på smør og skummetmelkpulver.

Forventet behov for 2026 er 1 490 mill. liter melk. I sitt innspill har Tine innstilt på et forholdstall på 1,01, som gitt en kvotefylling på 93 pst. antas å gi en leveranse på om lag 1 490 mill. liter. Tine understreket at det er en viss usikkerhet både på etterspørselssiden og tilførselssiden, og at prognosene for 2026 er basert på fôravlinger i en normalsommer.

Tine redegjorde videre for situasjonen for økologisk melk, både leveranse inneværende år, samt prognosert leveranse og etterspørsel i 2026. Både pris og tilskudd brukes for å øke leveransene.

Tine anbefalte et forholdstall på 1,01 for 2026.

Merknader fra jordbruksorganisasjonene og Q-meierienes produsentlag

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Q-meierienes produsentlag la Tines anbefaling til grunn og anbefalte et forholdstall i 2026 på 1,01.

Konklusjon

Landbruks- og matdepartementet fastsetter forholdstallet for disponibel kumelkkvote for 2026 til 1,01. Forholdstallet for grunnkvote beholdes på 1,00. Kvoteaket for kumelk settes til 707 000 liter.

Fastsettelse av forholdstall for geitemelk i 2026

Tine redegjorde for status for leveranser i 2025 og prognoserte leveranser i 2026, samt for markedssituasjonen i inneværende år og prognosene for behov i 2026. Det er ventet at leveransene i 2025, med et forholdstall på 0,95, vil bli om lag 17,5 mill. liter. Det kommersielle behovet inneværende år er om lag 12,9 mill. kroner. Kostnadene knyttet til regulering av overskuddsmelk, dvs. melk til fôr, er estimert til om lag 3 mill. kroner.

Den kommersielle etterspørselen etter geitemelk i 2026 forventes å bli om lag 13,3 mill. liter. I tillegg planlegges det å regulere om lag 0,5 mill. liter melk til fôr, til en kostnad av 3,2 mill. kroner. Inkludert planlagt lagerendring av reguleringsvare og produksjon av ostemasse til eksport (frozen curd), estimerer Tine en samlet etterspørsel på 18,2 mill. liter melk i 2026.

Tine viste til at lageret av reguleringsartikkelen på geitemelk (brunost) ligger under styringsmålet, og begrunner deler av forholdstallsøkningen med dette. Som følge av den norske valutakursen, økte priser internasjonalt og effektivisering i verdikjeden nasjonalt, har lønnsomheten ved produksjonen av ostemasse til eksport økt.

Merknader fra jordbruksorganisasjonene og departementet

Norges Bondelag stilte spørsmål ved langsiktigheten i Tines vurderinger, men la til grunn Tines anbefaling om å øke forholdstallet fra 0,95 til 1,00. Norsk Bonde- og Småbrukarlag støttet også anbefalingene fra Tine.

Landbruks- og matdepartementet viste til at det kommersielle behovet for geitemelk er anslått til 13,3 mill. liter, og at prognosert leveranse for 2026 med en videreføring av dagens forholdstall på 0,95 fortsatt vil ligge betydelig over dette nivået. Videre stilte Landbruks- og matdepartementet spørsmål ved Tines vurderinger knyttet til den langsiktige lønnsomheten i eksport av ostemasse.

Landbruks- og matdepartementets vurdering og konklusjon

Departementet viser til at forholdstallet har vært 0,95 siden 2022, for å tilpasse produksjonen av geitemelk til etterspørselen i markedet, i tråd med kvoteordningens formål. I tillegg har jordbruksavtalepartene hvert år siden 2017 vedtatt å inndra grunnkvote for geitemelk som er solgt til staten, finansiert av omsetningsavgiftsmidler. Departementet viser likevel til at det er jordbruket som har det økonomiske ansvaret for å håndtere situasjoner med overproduksjon, og finner ikke tilstrekkelig grunnlag for å overprøve Tines vurderinger av markedets behov og faglagenes anbefalinger om å øke forholdstallet for geit.

Landbruks- og matdepartementet fastsetter forholdstallet for disponibel kvote for geitemelk for 2026 til 1,00. Forholdstallet for grunnkvote beholdes på 1,00. Kvote-taket videreføres på 350 000 liter geitemelk.